

פרוטוקול מס' 2

ועדה מייעצת לבחינת כללי לשכת העיתונות הממשלתית לעניין תעודות לע"מ
יום שני, 7 במאי 2018, שעה 18:00

משתתפים/ות:

חברי הוועדה:

--	פרופ' מיכאל בירנהק	--	הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב, יו"ר הוועדה
--	פרופ' קרין נהון	--	המרכז הבינתחומי הרצליה, נשיאת איגוד האינטרנט
--	עו"ד משה כהן	--	דובר משרד המשפטים
--	גב' שירה מרגלית	--	יו"ר אתר "סלונה"
--	גב' כרמית ספיר-ויץ	--	עיתונאית ומפתחת תוכן

צוות לע"מ

--	מר ניצן חן	--	מנהל לשכת העיתונות הממשלתית (לע"מ)
--	גב' אורנה אדלברג-כשר	--	מנהלת תחום עיתונות עברית, לע"מ, מרכזת הוועדה
--	עו"ד רונית ברמן מכליס	--	לשכה משפטית, משרד ראש הממשלה
--	מר אריאל איתן	--	מנהל מחלקת ניו מדיה, לע"מ
--	גב' ליהי שפירא	--	מנהלת תוכן, לע"מ

מוזמנים

--	מר משה רונן	--	רכז חופש העיתונות בארגון העיתונאים
--	מר הדר כהן	--	עיתונאי, כתב ועורך במקומון "אוננוNews"
--	מר חגי מטר	--	עיתונאי ומנכ"ל עמותת 972 – לקידום עיתונאות אזרחית
--	עו"ד אלעד מן	--	עורך דין ועיתונאי, יו"ר "העין השביעית" ויועמ"ש עמותת "הצלחה"
--	מר יצחק פרי ומ"מ	--	עיתונאי, שדרן קול ישראל לתחבורה, תעופה, תיירות ובטיחות. מנכ"ל

יו"ר האיגוד הישראלי לעיתונות תקופתית. חבר מליאת מועצת העיתונות.

רישום:

אביב מלין, סטודנט, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב

[הערות שמופיעות בסוגריים מרובעים הוספו בתמלול זה להבהרת ההקשר]

מיכאל בירנהק

כמה דברים טכניים :

ראשית, משה [רון] העלה שאלה חשובה – האם הדיונים שלנו פתוחים לציבור הרחב? איני רואה מניעה לכך, אלא אם כן מישהו/י מתנגד/ת.

ניצן חן

נכון יותר לשמור את הדיונים כפנימיים. עסקינן בוועדה מייעצת. זהו פורום מקצועי, ועדה מקצועית. זה לא כנסת פה.

מיכאל בירנהק

בסדר. אבל תהיה שקיפות בדיעבד. שנית, אנחנו צריכים לקבוע מועד לעוד ישיבה. שלישית, לגבי האורחים. כל מי שביקש להופיע, הוזמן על ידינו. היו גם כאלה שהגיבו – אך לא ביקשו להופיע – ומתוכם אשמח להזמין אחד או שניים. אם יש מישהו/י מהמגיבים/ות שאתם חושבים שצריך/ה להופיע אשמח לדעת.

משה כהן

הייתה קצת ערבוביה שם.

מיכאל בירנהק

לי היה מעניין לראות שיש שונות בגישות. זה נובע מהאופי של הפעילות שלהם [של הדוברים] אך גם בין הדוברים שדומים יחסית הייתה שונות מסוימת.

אם כן, יש לנו כמה וכמה אורחים היום. הקצבנו לכל אחד מהם 15 דקות.

משה [רון], שלום.

משה רונן

אציג את עצמי. ראשית, לא קיבלתי מנדט ממזכירות ארגון העיתונאים לדבר בשם הארגון. הוא לא התכנס ולא קבע עמדה, ולכן אדבר בשם עצמי. הייתי יותר מארבעים שנה עיתונאי וחבר במליאות מועצת העיתונות, ובבתי הדין שלה. בנוסף, הייתי שנים רבות נשיא בית הדין של אגודת העיתונאים, לפני שהוקם ארגון העיתונאים. כיום אני רכז חופש העיתונות בארגון העיתונאים, ועובד בארגון בשכר. אינני מחזיק בתעודת לע"מ, כי אני לא עיתונאי.

משה כהן

הדיון שלנו הוא על תעודות לע"מ, ולכן חשוב הסטטוס שלך. האם למרות שאתה עדיין לא מחזיק בתעודת לע"מ, כי אתה לא עובד בידיעות אחרונות, אתה עדיין חבר במוסדות של אגודת העיתונאים?

משה רונן

לא. אני יושב בבית הדין של מועצת העיתונות כנציג של עורך ידיעות אחרונות, למרות שמשום-מה ידיעות פרשה מהמועצה. אין לי תעודה כי אני לא עיתונאי. אני פנסיונר.

[שירה מרגלית מצטרפת]

משה כהן

ועכשיו אתה חי עם זה בשלום שאין לך תעודת לע"מ?

משה רוני
בינתיים לא סבלתי מכך.

משה כהן
אבל האם סוגרים לך את הדלת ואומרים לך "תראה תעודת לע"מ"? זה חשוב לדעת מה הסטטוס כי כל הדיון כאן הוא על התעודה.

משה רוני
נזקקתי לתעודה לפני 43 שנים, כשהייתי כתב של ידיעות אחרונות ב-1974. במהלך עבודתי, הייתי צריך גישה לארכיון בית המשפט. לפי תקנות הארכיון [שהיו קיימות עוד מתקופת המנדט, אך בוטלו מאז והוחלפו בתקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה (עיון בתיקים), תשס"ג-2003] יכול לעיין בתיקי בית משפט רק עיתונאי מוסמך, כשעיתונאי מוסמך מוגדר בתקנות הארכיון כמחזיק תעודת לע"מ. לכן, נזקקתי לשירותיו של מנהל בתי המשפט כדי לגשת לארכיון, והוא הנפיק לי תעודה מיוחדת. מאז, ועד היום, לא נזקקתי דה-פקטו לתעודה, אך החזקתי בה יותר מארבעים שנה.

העמדה העקרונית שאני מייצג היא של מועצת העיתונות. אני לא יודע אם אני נציג של [יאיר] טרציצקי [יו"ר ארגון העיתונאים]. אני נציג של פרופסיית העיתונאים. אם כן, ישנה עמדה עקרונית ועמדה פרקטית.

עקרונית, אנו נגד תעודה שהממשלה מנפיקה ונגד רישוי עיתונאים. אם הממשלה מחליטה מיהו עיתונאי, כלומר, מי יכול להיכנס באתרים כאשר קורים דברים - - -

אתמול הייתי בדיון אצל רז נורי. הטענה הייתה שתעודת לע"מ לא שווה שום דבר כי השוטרים לא מכבדים אותה - - -

עמדתנו העקרונית היא שאין להנפיק תעודות לעיתונאים. מצד שני, העמדה הפרקטית הפוכה, כי איזה תחליף יש לזה? התחליף הוא שאגודות העיתונאים ינפיקו תעודות בעצמן.

מיכאל בירנהק
והן עושות את זה.

משה רוני
ואכן, הן עושות את זה. אבל, עם יד על הלב, כשאני מחליט האם להנפיק תעודה או לא [בתור חבר בארגון העיתונאים] אין לי את הכלים לעשות זאת. אני רק יכול להחליט אם הוא [מבקש התעודה] יכול לשמש כחבר ארגון או לא. אם התעודה משמשת ככניסה למקומות מאובטחים, למקומות שבהם נמצא נשיא המדינה --אני לא יכול לקחת את האחריות הזאת.

מיכאל בירנהק
במקומות כאלה, או גם במקומות אחרים?

משה רוני
התעודה משמשת כאמצעי כניסה למקומות שבהם אתה לא מוכר על-ידי השומר, אבל אתה רוצה למלא תפקיד עיתונאי. רוני דניאל שרוצה להיכנס למחנה צבאי לא זקוק לתעודה כי מכירים אותו, בשונה מחייל טרי בגל"צ.

מיכאל בירנהק
הנקודה ברורה בדוגמה הזאת.

משה רוני
כארגון עיתונאים אין לנו אפשרות לעשות זאת. מועצת העיתונות יכולה לעשות זאת, אבל אין לה אפילו תקציב לשכרה של המזכירה. המנכ"ל עושה את עבודתו בהתנדבות. אין לנו חדר לקיים דיונים של בית הדין של מועצת העיתונות. לכן, מועצת העיתונות לא יכולה למלא את תפקידה, ואנו לא רוצים תרומות מבעלי הון.

אז נשארנו עם לע"מ, ושנשאל מי יכול לקבל תעודה ומי לא.

בכללי לע"מ יש כללים אנכרוניסטיים, אם כי הם לא כאלה ישנים. למשל, תחלופה של ידיעות. כיום יש הצטרפות של ידיעות, ולא תחלופה. אתה יכול לראות ידיעה שפורסמה לפני חמש שנים.

מיכאל בירנהק

זהו כלל משפטי שהתפתח בסביבה פיזית, וממשיכים להשתמש בו כיום.

משה רוני

אם הייתי בכל זאת צריך להציע שינויים. הם בשני תחומים. ראשית, הגדרה של אמצעי תקשורת. שנית, הגדרה של עיתונאי.

לגבי אמצעי תקשורת, אני רוצה להפנות למכתב [שעותק ממנו נמסר לוועדה] ששלח יאיר טרצייצקי לניצן חן, שבו הציע שבנוסף לאמור בתקנות יוכל המנהל להכיר בכלי תקשורת העונה גם על אחת מאלה.

ההנחיה הראשונה היא שכלי תקשורת יוגדר ככזה שבו מועסקים לפחות חמישה עיתונאים -- שבעבר הונפקה להם תעודת לע"מ למשך שלוש שנים או יותר והיום הם עובדים בכלי תקשורת חדש.

משה כהן

למשל, מי שהקים את אתר "מגפון".

משה רוני

יש באתר את צבי זינגר, שעבד איתי בידיעות שלושים ומשהו שנה, ופרש. האתר, שהוקם על-ידי עיתונאים מקצועיים, לא עומד ברף הכניסות הנדרש.

קרין נהון

האם הקריטריונים [המוצעים על ידי ארגון העיתונאים] מצטברים?

משה רוני

שנית, כלי תקשורת שזכה או שבעלי תקשורת מרכזיים בו זכו בעבר בפרסים על איכות עבודתם העיתונאית. אם יש כלי תקשורת שבו עובד חתן פרס סוקולוב, סביר להניח שהוא צריך להיות מוכר על-ידי לע"מ.

מיכאל בירנהק

זה לא נכנס כבר למצב הקיים? אין מישהו שזכה בפרס [סוקולוב] שמחזיק בתעודה? הקבוצה מוכלת ממילא במצבים אחרים.

משה רוני

ההנחיה השלישית, היא כלי תקשורת שמצטטים אותו במקומות אחרים, ואז המנהל יכול להכיר בו ככלי תקשורת.

שירה מרגלית

מה שנקרא פולו-אפים.

מיכאל בירנהק

זה קריטריון שעלה גם בחלק מהתגובות האחרות והוא ראוי למחשבה. הוא מעניין.

שירה מרגלית

שלא לדבר על כלי תקשורת קבועים שרוצים לתת קרדיט למקור שהם מציינים.

משה רוני

זאת בעיה אחרת. כלי תקשורת שעבודתו העיתונאית זוכה להכרה במסגרות שאינם האתר שלו. כלומר, כלי תקשורת שלא מצוטט בכלי תקשורת אחרים. אני מדגיש, אלו כלים שבשיקול דעת המנהל בלע"מ האם לשקול אותם או לא. אנו רוצים לאפשר לו משפטית - - -

והסייג האחרון של טרצ'יצקי – כלי תקשורת שזכה להמלצת ארגון עיתונאים מוכר על השפעת פעילותו העיתונאית [של אותו כלי תקשורת].

מיכאל בירנהק

מי נשאר בחוץ בהגדרות הללו?

משה רוני

מדיה חברתית.

מיכאל בירנהק

למה?

משה רוני

כי התעודה הזאת היא כזו שתכליתה היא לאפשר לעיתונאים מוכרים להיכנס למקומות; למסיבות עיתונאים; למקומות מאובטחים. לפני כמה שנים דרשו מאיתנו לשלם חמישים שקלים אחת לשנתיים כי זה מממן את עבודת השב"כ [עמו מחויבת לע"מ להיוועץ במקרים שבהם ישנו חשש שמתן התעודה עלול לפגוע באינטרס ביטחוני, כמצוין בסעיף 3(ו) לכללים הקיימים].

מיכאל בירנהק

אין שיקולי אבטחה יוצאי דופן.

משה רוני

אני רוצה להזכיר שבדיון שהייתי אתמול בראשות רז נזרי שעסק בעתירה של ארגון העיתונאים לבג"ץ, יחד עם האגודה לזכויות האזרח, אשר עסק בחסימת הגישה לעיתונאים, השופטים נתנו לנו להידבר [ונקבע פרק זמן לכך].

מיכאל בירנהק

הם יאריכו את זה. זה לא המכשול.

משה רוני

כרגע אנו במצב של הידברות. [בקשר לכך] גביתי עדויות של עיתונאים ובסופו של דבר, מה שעיתונאים דורשים הוא שהמשטרה תכיר בתעודת לע"מ, כי השוטרים לא מכירים בה.

מיכאל בירנהק

ומה אומרת המשטרה בדיונים?

משה רוני

בשטח, הם אומרים "תעופו מפה".

ניצן חן

אבל אתה מדבר לפרוטוקול. המשטרה מכירה בתעודה. היא רק אומרת שיש סמכות לשוטר, באישור מפקד המחוז, להחליט שלא להכניס עיתונאים בנסיבות כאלה ואחרות.

מיכאל בירנהק

המשטרה אומרת לכם בדיונים שהיא מקבלת רק תעודת לע"מ?

משה רוני

בשני משפטים, המשטרה אומרת שחופש העיתונות היא ערך עליון שיש להכיר בו -- אלא אם שוטר אמר שלא. חבל שלא הבאתי את המסמך. יש כלל ויש חריגים.

ניצן חן

שלושה דברים. ראשית, המכתב הזה, נאמר שיישלח אליי ולעולם לא נשלח אליי.

מיכאל בירנהק

ניצן, נקודה שנייה.

ניצן חן

למה להוציא את זה מההקשר? היו שלוש עיתונאיות מוערכות [ב"מקום הכי חם בגיהנום"], ולא בכדי חמשת הקריטריונים שמוצגים במכתב קשורים לכלי תקשורת מסוים שהיה קושי להכיר בו – ואכן הכרנו בו כחריג מבלי שיהיו לכך השלכות רוחב לכלי תקשורת אחרים. לכן, עדיף להחריג את "המקום הכי חם בגיהנום" לעומת מקומות אחרים.

שלישית, האם אתה שלוח של ארגון העיתונאים? זה גוף שהיה רוצה להחליף את לע"מ בחלוקת תעודות העיתונאי. אתה רוצה להחליף רשות מנהלית אחת באחרת?

רביעית, כל האופן שבו הצגת את המתווה שנידון בבג"ץ לוקה בחסר. יש החלטה של השופט מלצר ללכת להידברות של 3 חודשים. המשטרה לא אמרה "תעופו לנו מהעיניים".

משה רוני

זה היה בציניות.

ניצן חן

כל שלוש רשויות השלטון – הפרקליטות, המשטרה ולע"מ – הקימו ועדה לאור העתירה של האגודה לזכויות האזרח כדי לחזק את התעודה, וזאת על מנת שהשוטר כן יכיר בחופש הביטוי והעיתונות ובחופש הגישה לצלמים והעיתונאים.

מיכאל בירנהק

הוועדה הוקמה בעקבות העתירה?

ניצן חן

כן, וכבוד השופט מלצר נתן ארכה לצדדים של שלושה חודשים. הסיכום של הוועדה יוצג לבג"ץ. אני חושב רק שמן ההגינות לבוא ולומר שהלקונה הייתה כתוצאה ממהומות הר הבית. כל הטריגר לא היה בהקשר של "המקום הכי חם בגיהנום" או של "סלונה", אלא בהקשר ספציפי של אירוע ביטחוני שהייתה לקונה בגישה של אותם צלמים, הא ותו לא.

משה רוני

יש לתקן. העתירה הוגשה בעקבות האירועים בעיר העתיקה אבל לאחריהם ביקשתי להידבר עם המפכ"ל כדי לדון בנושא כדי לאפשר גישה. נתנו לנו פגישה. נפגשנו עם היועצת המשפטית. הגישה הייתה פטרנליסטית.

מיכאל בירנהק

האינפוט של הוועדה ההיא יהיה חשוב לנו.

משה רוני

אנחנו לא רוצים לרשת את לע"מ. אין לנו שום עניין בכך.

עד עכשיו דנו בהגדרת כלי תקשורת. לעניין הגדרה של עיתונאי. יש הגדרה בכללים שהיא מאוד מרחיבה, כולל המונח "מהנדס" [שנמצא בהגדרה של "מקצועות התקשורת" בסעיף 1 לכללי לע"מ].

רציתי להציע שתי תוספות, והן על דעתי בלבד, בשני כובעים שאני חובש כרגע.

ההצעה הראשונה היא להוסיף למקצועות העיתונאיים גם כתב, עורך בעל טור או שדרן שהחזיק תעודה במשך עשרים שנה לפחות, והוא מפרסם מידי פעם באמצעי תקשורת או ברשתות חברתיות. כלומר, עיתונאי ותיק שהיה בעל תעודת לע"מ עשרים שנה, היום לא עובד בעיתון מסודר, אך מפרסם מידי פעם ומוכר ללע"מ במשך עשרות שנים.

מיכאל בירנהק

למה הוא צריך את התעודה? עיתונאי כזה עדיין עושה עבודת שטח? יש לפרסם פובליציסטיקה, ויש להמשיך להיות עיתונאי [שטח].

משה רוני

הזכרנו את צבי זינגר. אם הוא עובד ב"מגפון" - - -

משה כהן

נדמיין אותו לצורך הדיון, שאין לו "בית". כלומר, הוא לא עובד בשום מקום. מידי פעם הוא רוצה לכתוב דעה בפייסבוק שלו. האם צריך לשם כך תעודה ממשלתית?

משה רוני

אם זה הצורך, הוא לא יבקש. התעודה גם עולה 50 ש"ח - - -

מיכאל בירנהק

אמנם פעם עיתונאי תמיד עיתונאי אבל השאלה האם הבקשה כאן [לתעודות לוותיקים] היא בקשה ריקה?

משה רוני

אדם שהיה כל חייו עיתונאי, והוא בלוגר, אני רוצה לתת לו מעמד שבו הוא יוכל – אם יש אירוע - - -

אתמול הייתי באזכרה של משה נגבי ז"ל. אנשים רוצים להיכנס עם תעודת עיתונאי. אנשים נכנסו עם תעודת שופט, והם כבר לא שופטים.

ניצן חן

תעודת לע"מ אינה תעודת מעמד, אלא תעודת גישה. אנחנו לא קובעים מיהו עיתונאי. מה שאתה מציג זה בעיקר ענייני מוניטין, מעמד. בשביל זה יש אגודות עיתונאים. התעודה היא תעודת גישה, הא ותו לא. הצורך מתייטר, ואם זה קורה, אנו לא קובעים את המוניטין של העיתונאי.

משה רוני

זאת תעודת גישה, ואני רוצה לתת גישה לעיתונאי הוותיק שכבר יצא לפנסיה ובכל זאת רוצה לפרסם מידי פעם, ולא רק עיתונאי שרק יצא לפנסיה ולא יפרסם.

חריג שני, ועל כך כתבתי במכתב לאורנה [אדלברג-כשר] בזמנו, הוא להוסיף בהגדרות בכללים גם עיתונאי שלא עובד במקצועו – אך עובד בארגון עיתונאים או אגודת עיתונאים. הצורך הזה נוצר באותן מהומות בירושלים. שם, רצינו לבוא, נציגי הארגון, לתווך בין דובר המשטרה וקצין המשטרה בשטח, לבין הצלמים, שלא תמיד יודעים לדבר.

מיכאל בירנהק

אבל השוטר לא דיבר עם העיתונאי בגלל שיקול דעתו, אז הוא ייתן לך? כשאתה צריך לבוא [בנסיבות מעין אלה], אתה צריך לבוא בתור הארגון, ולא עם תעודת לע"מ.

משה רוני

אבל אני צריך גישה לאותו מקום. בנושא אחר, דיונים בכנסת לעניין פיצול התאגיד. כיום דאגתי לעצמי לתעודת כניסה לכנסת, אבל אם אתה רוצה להיכנס לוועדות הכנסת, אתה צריך להזדהות בתעודה רשמית. כאשר היה מדובר בפיצול התאגיד - - -

משה כהן
ומה קרה?

משה רוני
בעלי תעודת לע"מ נכנסו.

מיכאל בירנהק
כשמישהו בסיפור הזה בא לסקר, הוא צריך תעודה וזה תנאי לגישה. [אבל] מבחינה רעיונית, בתור נציג של ארגון עיתונאים אתה לא בא לעשות עבודה עיתונאית אלא עבודה הסתדרותית.

משה רוני
הסדרן בכנסת מכיר תעודות מסוג מסוים. ולכן זאת לא תעודת עיתונאי, אלא תעודת לע"מ.

משה כהן
שאלת הבהרה: משה, האם נתקלת בסיטואציה שבה לצורך עבודתך העיתונאית לא כיבדו את תעודת ארגון העיתונאים שלך, ורק ביקשו תעודת לע"מ, והיא בלבד, אחרת לא תקבל גישה?

משה רוני
צר לי לענות שהפעם היחידה שהשתמשתי בתעודת ארגון העיתונאים הייתה בכניסה למוזיאון. כי נותנים כניסה חינם לעיתונאים למוזיאון.

שירה מרגלית
אז אתה אומר שהתעודה מיותרת?

מיכאל בירנהק
הפרופסיה משתנה. אנשים עובדים לבד. יכול להיות שהם יעשו עבודה מדהימה. למה לפי הגישה שלכם הם לא צריכים לקבל תעודה? זה נשמע כמו חסם.

קרין נהון
קצת דינוזאורי.

משה רוני
הבעיה היא איך להגדיר בכלים משפטיים את היקף שיקול הדעת של מנהל לע"מ.

מיכאל בירנהק
ההגדרה שלכם מדירה את העיתונאים מהזן החדש שלא עובדים בארגון.

משה רוני
כשישבת בוועדה של חסיון עיתונאי [ועדת אשר מעוז] וניסינו להגדיר מיהו עיתונאי, ההגדרה הייתה שעיתונאי הוא כל מי שאוסף מידע כדי לפרסם אותו בציבור. זה כלל בהחלט גם סטודנט שכותב סמינר שיפורסם בהמשך מכיוון מה שחשוב הוא העבודה שהוא עושה.

מיכאל בירנהק
זמננו תם. תודה רבה. נשמח אם תשאיר לנו את המכתב ובו ההצעה שלך.

[משה רוני יוצא, נכנס הדר כהן]

שלום הדר כהן. ברוך הבא לוועדה שלנו. אנחנו בודקים את כללי לע"מ לעניין תעודת לע"מ. אנחנו מתמללים. התמלול יהיה פומבי. קראנו מה שכתבת. אין צורך לחזור. אפשר לצלול ישר להצעות שלך.

הדר כהן
בעצם, הפנייה שלי התחילה מפנייה שלי לניצן חן מהעובדה שקשה לנו כעיתונאים מקומיים בכל נושא תעודות הלע"מ. אני כבר 21 שנה בתחום. עבדתי במערכות גדולות, ידיעות, הארץ. לאחרונה הקמתי מיזם

של עיתון מקומי באזור בקעת אונו. זאת, בשל הדרישה של התושבים ברשות המקומית לדעת מה קורה בסביבה שלהם בלייב.

[מציג את המקומון לחברי הוועדה בעותק קשיח]

קרין נהון

לא רק בבקעת אונו, אגב.

הדר כהן

אנו מביאים להם בשורה של חדשות דיגיטליות לייב. אנחנו מקור המידע היחיד בעולם הפייק ניוז והרשתות החברתיות. האתר נקרא אונוNews. ישנו לנו 120 בתי אב ואנו עומדים על 100 אלף יוניקים בחודש.

אורנה אדלברג-כשר

[לפי הכללים הקיימים] הוא צריך 10,000 ביום.

הדר כהן

וניסיתי לבקש תעודת לע"מ לפי הכללים הרגילים. אני לא נמצא שם. נוצר מצב שבו המקומונים או העיתונים הללו, וחצי מהם הם קומוניקטים של דוברי עיריות והחצי האחר הוא של מספרה – זוכים לתעודות לע"מ – והעיתונאים שנמצאים כאן מוכרים במדינה כגוף תקשורת -- בעוד שאנו כתקשורת מקומית לא נמצאים בכללים הרגילים.

מיכאל בירנהק

למה אתה צריך תעודה? איפה נתקלתם בזה שאתם צריכים את זה והיעדר התעודה יצר לכם קושי?

הדר כהן

צריכים לע"מ בעבודה מול הארגונים הממשלתיים.

מיכאל בירנהק

למשל? ספר לנו סיפור שבו אתה או אחד מהחבריה שלך היו צריכים תעודה.

הדר כהן

כל דובר ממשלתי שאשלח לו שאילתא, אני מקבל ממנו תשובה ולא צריך תעודה. אבל אם אני צריך פרוטוקול של דיון משפטי, אז דוברות בתי המשפט מבקשת לדעת האם יש לי תעודת לע"מ; ואם אין לי -- אני מקבל רישיון זמני לשלושה חודשים שכל פעם אני מעדכן אותם שאני בהתדיינות מול לע"מ ומחדשים את זה ואני צריך לעבוד.

בנוסף, אני צריך תעודת לע"מ כשמגיעה אישיות בכירה.

מיכאל בירנהק

[יש לי משפחה שם..] - איזו אישיות בכירה מגיעה לקריית אונו?

הדר כהן

התרחבנו גם לרמת-גן.

משה כהן

אתה חבר באגודת העיתונאים? אם אתה מציג תעודה כזו מול שוטר, הוא לא נותן לך גישה?

הדר כהן

זה לא נותן לך הטבה. התעודות הללו [של אגודות העיתונאים] לא תופסות.

משה כהן

נתקלת בדוברים שלא מכבדים תעודה של ארגון העיתונאים?

הדר כהן

[הם] שואלים אם יש תעודת לע"מ.

מיכאל בירנהק

אבל אמרת שעונים לך. בינתיים, מכל מה שאמרת, בבתי המשפט אתה צריך את התעודה, ובביקור של האישיות הבכירה.

הדר כהן

וברשויות המקומיות. בגלל שאין לנו תעודת לע"מ העירייה אומרת לנו שאנו לא כלי תקשורת מוכר במדינת ישראל ולכן [העירייה] לא צריכה לענות לי על שאילתות או לתת לי אייטמים.

משה כהן

למרות שאתה "נושך" אותה בעיתון, היא לא עונה לך? היא ממשיכה להתעלם ממך?

כרמית ויץ-ספיר

לטענות מהסוג הזה יש תשובה נהדרת: אתה [ראש העיר] עובד אצל הציבור. לא להפך.

מיכאל בירנהק

בהצעה שלך אתה רוצה שיחריגו אתרי חדשות מקומיים. אתה אומר שהמבחן הכמותי של מספר הכניסות לא רלוונטי.

הדר כהן

הוא לא רלוונטי לכמות. גם אם יש לי מאה אלף יוניקים, אין סיכוי שאעמוד בדברים הללו.

מיכאל בירנהק

אתה מציע קריטריון איכותני, שהתעודה תינתן בהתבסס על אמינות האתר וכותביו. איך מודדים את זה?

הדר כהן

האמינות היא התכנים שעולים באתר. התכנים הם מקוריים, ולא הודעות לעיתונות.

מיכאל בירנהק

אבל איך לע"מ תבדוק את זה? האם ישו הודעות לעיתונות לכתבות שלך?

אורנה אדלברג-כשר

מה שאתה מצייין מופיע אצלנו בקריטריונים [סעיף 1(ו) לכללי לע"מ, שעוסק במקוריותו של התוכן שמתפרסם באמצעי תקשורת].

הדר כהן

אז רק המספר [של היוניקים] שאי אפשר לעמוד בו.

שירה מרגלית

בסיס איכותני נתון לפרשנות. עצם העובדה שהוא מועלה על-ידי כתבים שלכם לא מצביע על האיכות של המקורות.

מיכאל בירנהק

אנו מכירים את התופעה שעיתונאים לוקחים הודעות לעיתונות ומפרסמים. אתה רוצה שלע"מ תשווה בין הכתבות במקומון לבין ההודעות הללו?

הדר כהן

אפשר להבחין בזה בנקל אם נכנסים לעומק. מהר מאוד אתה יכול לראות קומוניקט.

מיכאל בירנהק

לע"מ [כרשות מנהלית] תחויב לנמק את החלטתה לדחות את הבקשה, ולעניין זה היא לא תוכל לומר שיש קומוניקטים משוכתבים, כי הם נמצאים בכל העיתונים.

העיתונים הללו, הם לרוב פרסומות. אין בהם תוכן - - -

הדר כהן

יש תוכן בכל זאת. הדבר הזה עדיין זוכה לתעודת לע"מ. על מה מסתכלים? על כמות ההפצה ועל כמה פרסום לעומת תוכן יש בו. זה מופיע בכללים.

מיכאל בירנהק

מה הם [העיתונאים המקומיים] עושים עם תעודת לע"מ? אני מסתכל על זה ולא מדמיין למה יש כאן תוכן שלשמו יצטרכו את התעודה.

אורנה אדלברג-כשר

בכל עיתון אני מבקשת לראות עותקים ובודקת את אחוז הפרסומות לעומת התוכן.

שירה מרגלית

זה לא אומר כלום כי כשהמקומיים עושים עסקת פרסום, היא חלה על כולם באופן גורף.

כרמית ויץ-ספיר

יש עוד דבר שחייבים לתת עליו את הדעת. את אומרת תוכן מול פרסום. האם את יודעת בוודאות מה מקורות של התוכן במה שלכאורה מוגש כדיעה עיתונאית לכל דבר? את יודעת מה מקורו בתוכן שיווקי ומה לא? אין שום דרך למפות את זה.

הדר כהן

אתם חייבים להבין שכשאתם אומרים תוכן מול פרסום, ברור שהפרסום הוא מודעות שהן רבע או חצי עמוד. השאר הוא המלל, שתופסים אותו בתור תוכן, אבל גם מחצית ממנו קונים בעצם.

מיכאל בירנהק

נניח שהיית עובד בדבר הזה. הכתבים המקומיים לא ניגשים לבתי משפט. הם לא מסקרים את ביקורו של בכיר מסוים. בשביל מה הם צריכים תעודת לע"מ?

הדר כהן

עזוב למה הם צריכים. הם מוכרים בלע"מ.

מיכאל בירנהק

יכול להיות שהם לא צריכים להיות מוכרים.

הדר כהן

כשאנו מדווחים במקומון על חדשות, "פירקנו" אותו כבר עם 10,000 צפיות ליום. העיתון בחולון שיצא בעוד שבוע, ודיווחתי באתר על מותו של כלב בחולון, הידיעה הזאת כבר לא תהיה רלוונטית.

שירה מרגלית

טוב, אתה נכנס איתנו עכשיו לאבחנה בין פרינט לבין דיגיטל.

הדר כהן

חייבים לשים לב למגמה שהולכת ומתחזקת בשנתיים האחרונות, להוציא מותו של הפרינט, והיא שיש עלייה מטורפת ברשתות החברתיות, בוואטסאפ.

ניצן חן

מה המודל העסקי שלכם?

הדר כהן

המודל העסקי שלנו בעיקר הוא פרסום – דרך תוכן שיווקי – שמוגדר כתוכן מקודם ובאנרים באתר.

מיכאל בירנהק

והתוכן השיווקי הוא מופרד?

הדר כהן

הוא מצוין כתוכן מקודם.

כרמית ויץ-ספיר

שזה יותר ממה שאפשר להגיד על Ynet.

קרין נהון

כמה כתבים יש לכם?

הדר כהן

אני מחזיק שלוש מערכות ויש לי שני כתבים. באזור ר"ג-גבעתיים, חולון-בת ים, ובקעת אונו. כל אתר הוא נפרד.

מיכאל בירנהק

נניח שהיינו מאחדים את זה, ופועל תחת דומיין אחד, היית מגיע למכסה?

הדר כהן

ל-10,000 יוניקים ביום? לא נעים לי לומר. הייתי מגיע רק אם יש קטסטרופה, לא עלינו. אבל לא בשוטף. חולון אמנם עיר גדולה, אבל 10,000 איש ביום לא נכנסים לאתר שלנו.

אלה הנקודות שלי. תודה רבה שאפשרתם לי לבוא ולהציג את עמדתי. תודה רבה.

[הדר כהן יוצא, חגי מטר נכנס]

מיכאל בירנהק

שלום חגי מטר, תודה שבת. קראנו את מה שכתבת באריכות, וזה היה מעניין. היו לך די הרבה נקודות. ברשותך, אני אתמצת ותחדד לי: אתה אומר שמדד הכניסות לאתרים לא טוב כמדד בלעדי; מדד החשיפה כן טוב; מדד הפולו-אפים מוצע על ידך; מדד קצב התחלופה עבר זמנו ולא מתאים לאתרי תחקירים; "עיקר עיסוקו" אינו תנאי הכרחי; תנאי של הפסקה זמנית; ועדת חריגים; וענייני שטחים.

נתחיל מהדבר הראשון – מדד התהודה (פולו-אפ). איך זה עובד [לפי הצעתך]?

חגי מטר

יש כלי תקשורת מוכרים. ככל שהם מהווים מדד למשהו, אז לראות שיש כלי תקשורת חדש, פורץ, ונבחן, שפעם אחר פעם מקבל פולו אפים ומתייחסים אליו כמקור אמין, מעניין ומחדש; ותורם לשיח הציבורי – זהו מדד טוב.

מיכאל בירנהק

ואז זה יהיה מדד כמותי?

חגי מטר

חצי-כמותי. אני חושב שצריך להיות שילוב של כמות ואיכות. אנשים שיסתכלו על המוצר באופן רחב ויגידו שנוצר כאן מעשה עיתונאי. זאת המהות. פחות אם אותו אדם הוא עיתונאי, אלא האם עוסק במעשה עיתונאי.

נקודת המוצא היא שלציבור יש אינטרס בגישה למידע – שיגיע אליו באמצעות התעודה – ולעיתונאי זה כלי.

הגישה ל"נט המשפט" היא קריטית [שמתאפשרת באמצעות התעודה]. אותו דבר לגבי תגובות מדוברות המשטרה ודובר צה"ל. אם אין לך תעודה אומרים לך שתפנה לפניית הציבור ותקבל תגובה תוך חודש-חודשיים. אותו דבר לגבי משרדים אחרים. כך גם בשטח – הפגנות וסיטואציות אחרות – הצגת תעודת לע"מ עוזרת.

משה כהן

יש לך תעודה אחרת?

חגי מטר

יש לי, של ארגון העיתונאים. אבל תעודת לע"מ גוברת.

משה כהן

נחמד. האם אתה שולח לדובר צה"ל תעודה של ארגון העיתונאים?

חגי מטר

יש לנו עיתונאים אחרים במערכת באותה תקופה שלא היינו מוכרים שהייתה להם תעודה של הארגון והיא לא הייתה מוכרת. האתרים שלנו הם "Magazine +972" ו"שיחה מקומית", שהוא בלוג עיתונאי אקטיביסטי בחציו.

שירה מרגלית

כמה כניסות יש לכם ביום?

חגי מטר

השילוב של שני האתרים ביחד – שאחד מהם הוא חוץ [כלומר, הוא בשפה האנגלית] מביא לעמידה בקריטריון הכמותי.

אנחנו עמותה. חצי מהתקציב מקורו בתרומות. חציו השני מקרנות שאנו מגייסים.

מיכאל בירנהק

אתה הצעת, בתנאים לקבלת תעודות, שיש מקום לקבל פרסומים ושהמבקש הוא אכן מפרסם תוכן עיתונאי וכן הלאה. אמרת שהשילוב הוא של קריטריון כמותי ואיכותי. לגבי כמותי, זה קל. זה שחור-לבן. או שיש או שאין. שיקול הדעת כמעט ולא קיים כאן. אבל קריטריון איכותי קשור באופן מהותי לשיקול דעת. יגידו לך שמדובר באקטיביזם. זה עשוי לקרות.

חגי מטר

השאלה על מה מסתכלים. אם אני שולח רק כתבות תחקיר שערכתי ומסתכלים עליהן - - -

גם היום בלע"מ אם אתה מגיש בקשה, במסגרת המדד הכמותי, אתה צריך להראות פרסומים בכלי תקשורת מוכר.

מיכאל בירנהק

אורנה [מנהלת המדור בלע"מ] עושה עבודה מצוינת. אבל יום אחד מישהו יחליף אותה במישהו אחר עם שיקול דעת פחות מוצלח. אבל אז יגידו לך שזאת כתבה, בעוד שלמעשה מדובר בפובליציסטיקה. בהינתן שיש שיקול דעת שמבוסס על תוכן – אנחנו עלולים להגיע למקומות הללו.

חגי מטר

המטרה היא לתת תנאים - - -

מיכאל בירנהק

מצטברים, ולא חלופיים.

חגי מטר

להפך. הקריטריון הכמותי יהיה קריטריון מספיק. אם קיים, לא יצטרכו את האיכותי.

העמדה שלנו הייתה שלע"מ לא תוציא את התעודות, אלא גוף אחר. גם אם התעודות יוצאו ע"י לע"מ, היא יכולה למנות גורם שישקול, מהאקדמיה, או שהוא עיתונאי, והוא שיחליט ברמה האיכותית. אז, אני בא ואומר שאמנם לא היו לי 10,000 כניסות, אבל אני מאוד חשוב שעשיתי תחקירים מאוד מאוד טובים.

ניצן חן

וזה המקום לפרגן ללע"מ, שחיברה את שני האתרים שלכם ביצירתיות, ואפשרה לכם לקבל את התעודה.

קריין נהון

תודה ללע"מ שהביאוני עד הלום.

מיכאל בירנהק

הקריטריון [המוצע בהערותיך] של השבתון נחמד. התעורר צורך לגביו?

חגי מטר

הוא הגיע בגלל עיתונאית זרה שלקחה שנה הפסקה מעבודתה, ובגלל שהייתה הפסקה ברצף עבודתה לא קיבלה את התעודה.

אורנה אדלברג-כשר

אנחנו כן מסתכלים על ההיסטוריה של המבקש.

מיכאל בירנהק

מישהי שהייתה בחופשת לידה והאריכה אותה לעוד שנה - - -

משה כהן

חגי, התייחסת למורכבות של אנשים שאין "עיקר עיסוקם" בתחום העיתונות. איך אתה מנטרל לשיטתך כל מיני ניגודי עניינים באתרים חדשותיים-אקטיביסטיים שעוסקים גם בפעילות פוליטית במקביל?

אתה לא רואה כאן ניצול לרעה של הפריבילגיה שמקבלים העיתונאים מהמדינה? מבתי המשפט? אם פלוני מסתכסך עם אלמוני, ומגיעים לבית משפט, הם לא יכולים לראות את התיק שלהם. אבל אתה כעיתונאי כן.

חגי מטר

השאלה העיקרית היא מה החשש. ניגוד העניינים העיקרי איתו צריך להתמודד הוא לגבי אנשים שעוסקים בלובי ובדוברות. עצם העובדה שאדם עובד באקדמיה ובהיי-טק, ובזמנו החופשי עושה תחקירים - - -

ניצן חן

היית אומר את זה גם אם היית יו"ר ועד עיתונאי מעריב? כשעיתונאי הוא חצי נדל"ניסט?

חגי מטר

כן. אותו אדם לא צריך להיות חבר באיגוד העיתונאים, שהוא איגוד עובדים.

קריין נהון

ניצן, אתה לא מחליט מהו המקצוע. מטרת התעודה היא של גישה.

חגי מטר

שוב, המטרה היא בעיני להגדיר למי מגיעה גישה.

כרמית ויץ-ספיר

יש לנו עיתונאים שמנחים אירועים ממלכתיים ומקבלים הרבה כסף. ראינו את זה ממש לאחרונה, ביום העצמאות. האם זה הופך אותם לפחות עיתונאים? הדעות, כידוע, חלוקות.

ניצן חן

אני מנסה להבין. אם מבטלים את תנאי הסף הכי מהותי שמבדיל בין עיתונאי לבין כל משלח יד אחר, אתה מייתר את הזהות של מקצוע העיתונות.

חגי מטר

זה לא משנה. אם אותו אדם פרסם תחקיר מהותי וחשוב - - -

ניצן חן

איך הרשות המנהלית תתמודד עם זה לדעתך?

מיכאל בירנהק

חוקרים פרטיים מתים לגשת לארכיון בתי המשפט.

חגי מטר

אבל הם ממילא מקבלים כי הם קשורים לעורכי דין שמקבלים גישה. צריך להגיע לשיטתי למקסימום שקיפות ולזהות מהם המקומות שבהם רואים סכנה. זה לא שהתעודה נותנת גישה לעמוד ליד רוה"מ בלי גישה ביטחונית. אין כאן סכנה מהסוג הזה. לפי מיטב ידיעתי, יש תעודות נפרדות.

ניצן חן

לא, זה בוטל. התעודה היא תנאי ראשוני לכניסה למסיבת עיתונאים. לאחר מכן יש בדיקות נוספות.

חגי מטר

צריך לזהות את הסכנות ואת הפתרונות הללו אבל עצם העובדה שכיום במציאות התקשורתית אנשים עושים עבודה עיתונאית עם ערך ציבורי אדיר שלא מתפרנסים מזה כי קשה מאוד להתפרנס מזה.

ניצן חן

תן לי דוגמה למישהו שעושה ערך עיתונאי אדיר ואין לו תעודה.

חגי מטר

אני חושב למשל שאישתון וגיון בראון [בלוגר ב"בשיחה מקומית", וכיום בלוגר בהארץ], הם שני אנשים שעושים תחקירים, מפרסמים מידע עם ערך אדיר לציבור וצריכים להיעזר בציבור כדי להגיע למקורות שאילו היה להם תעודת לע"מ, הם היו מגיעים אליהם. גיון בראון, שעושה תחקירים על מצ"ח, ראוי שיקבל תגובה מדובר צה"ל.

שירה מרגלית

אתה מציע זילות של מקצוע העיתונאי. בעבר, היו אנשים שהיו שולחים מכתבים למערכת ומפרסמים בביטאונים. כיום, זה נהיה יותר נגיש. עובדה זו לא הופכת אותם לעיתונאים ולא יכולה לאפשר להם גישה לכל דבר. כי אחרת – כולנו סוג-של עיתונאים. יש מישהו שכותב נפלא בפייסבוק, אבל העובדה שהוא נותן פרשנות, עניין ועומק לא הופכת אותם לעיתונאים.

קרין נהון

אבל העובדה שאדם כותב תחקירים יכולה להיות קריטריון איכותני ראוי.

שירה מרגלית

אבל יש את עניין התדירות. אם מישהו לקח נושא, ניתח ופרסם אותו, לא הופכת אותו לעיתונאי.

חגי מטר

לא נכון ליצור זהות מוחלטת ולומר שהתעודה מגדירה מיהו עיתונאי, אלא מקנה גישה.

כרמית ויץ-ספיר

וכך היא אכן עושה. למיטב הבנתי זאת תכליתה.

חגי מטר

מבחינתי עיתונאי הוא כל מי שיש לו מערכת, באופן רחב ביותר. המטרה היא לא ליצור זהות בין עיתונאי לתעודה.

שנית, זה המקום בדיוק שבו אפשר להוסיף מדדים איכותניים, כך שאם אישתון בעל הבלוג בא ואומר שלמרות העובדה שהוא אנונימי -- ואינו יכול להראות כניסות ותחלופת ידיעות – אבל ישנם כלי תקשורת שמצטטים אותו ומפנים אליו – בנוסף לוועדה מקצועית שמורכבת מעיתונאים ואקדמיה שקבעה שהדברים שהוא עושה הם עיתונאיים -- יש ערך לכך שגם לו תהיה גישה.

מיכאל בירנהק

אתה מציע להחריג את מי שעוסק במקביל בדוברות, לובי או יחצ"נות שגורם לניגוד עניינים. האם אקטיביזם אינו סוג של לובי?

חגי מטר

אבל זה כל אדם בעצם, לא? במסגרת ההרחבה של לתת [תעודות] לאנשים שלא מתפרנסים מעיתונות, ההצעה היא להחריג את מי שלא מתפרנס, אבל יש לו ניגוד עניינים מובנה. להבחין בין מי שיש לו ניגוד עניינים לבין מי שבא מתוך שליחות.

קרין נהון

אבל קח לדוגמא את לובי 99, או אנשי אקדמיה כמוני. כשאני הולכת לכנסת אני רוצה לקדם אינטרסים, במקרה הזה של הציבור.

חגי מטר

מבחינת ועדת החריגים, אין לי בעיה שתהיה מורכבת מעיתונאים. לא בהכרח ארגון העיתונאים. אני לא בא לקדם אג'נדה של הארגון. שיהיו רק אנשי אקדמיה ואנשי מערכות.

מיכאל בירנהק

זה כמו ללכת עם ולהרגיש בלי. מצד אחד, אתה לא רוצה פקיד מממשלתי לעניין עיתונאי משמעותי שיכול לתפקד; ומצד שני, רוצה ועדה של מומחים עיתונאים שמבינים את המטריה, אבל לוועדה כזו אין סמכות.

חגי מטר

אלא אם כן היא הוסמכה במפורש.

מיכאל בירנהק

אבל אנחנו ועדה מייעצת, לא אמונה על מתן התעודה.

חגי מטר

אם משנים את הכללים אפשר ליצור ועדה מובנית שמוקנית ע"י לע"מ.

מיכאל בירנהק

שיקול הדעת צריך להיות של הרשות כחלק מאחריות. כשהוועדה מחליטה לא לתת תעודה לפלוני, בין אם בעיתונות מקומית [כפי שנדון בפסק דין יונס] או בשטחים [בפסק דין סרי] הרשות תצטרך לנמק מדוע נתנה ומדוע לא.

לגבי ענייני השטחים, אתה רוצה שגם עיתונאים פלסטיניים יקבלו תעודת לע"מ. ניצן, אם פונה עיתונאי פלסטיני שפועל בישראל, האם הוא יקבל תעודה?

ניצן חן

תשאל את חגי, האם אי פעם מישהו פשפש בכתבותיו? במאמריו?

חגי מטר

באיזה מובן? יש עיתונאים זרים שפנו אליהם ואמרו להם שלא ישתמשו ב-972 כמקור.

ניצן חן

אל תקלקל מה שעובד יפה.

מיכאל בירנהק

לנושא השטחים, בהערותיו, אתה מתפרץ לדלת פתוחה.

חגי מטר

האם בחברון יכול להיות מצב שבו עיתונאי יהודי שעובד בכלי תקשורת שנמצא בעיר מקבל תעודה ואילו עיתונאי פלסטיני לא מקבל תעודה?

ניצן חן

שיבקש מהריבון בחברון, למה זאת הבעיה שלנו?

חגי מטר

אבל הריבון הוא ישראלי.

מיכאל בירנהק

הריבון הוא המפקד הצבאי.

ניצן חן

לחגי סגל, שגר בעפרה, יש תעודה. בכל מקרה, אם אמצעי התקשורת בו עובד הוא מקור ראשון, אז יקבל. אם הפלסטיני עובד בכלי תקשורת בישראל, הוא יקבל את התעודה.

אני לא מצליח להבין את הטענה כאן. אנחנו בודקים את הלאום בהקשר של הבדיקה הביטחונית אבל לא אם הוא פלסטיני, ישראלי או מתנחל.

מיכאל בירנהק

תודה לחגי מטר.

[חגי מטר יוצא. יצחק פרי נכנס]

שלום ליצחק פרי מהאיגוד לעיתונאות תקופתית. אנו מקליטים לצורך תמלול, שיפורסם בעתיד. קח בחשבון שהדברים יהיו פומביים.

יצחק פרי

אוקי.

מיכאל בירנהק

קראנו מה שכתבת.

משה כהן

בעוונותיי, אני דובר של משרד ממשלתי אבל לא הכרתי את האיגוד שלך. אתה יכול להסביר עליו בכמה מילים?

יצחק פרי

חבל שלא מכירים אותו. האיגוד נוסד ב-1962, בשם של הארגון הישראלי של העורכים והעיתונאים בכתבי העת בישראל. באיזשהו שלב ביקשנו להפוך את הארגון לעמותה והתבקשנו לשנות את השם לאיגוד הישראלי לעיתונות תקופתית. רשומים בו כ-800 עיתונאים בכל כתבי העת בישראל.

מיכאל בירנהק

כתבי עת, כמו מה?

שירה מרגלית
תן דוגמה.

יצחק פרי
למשל, ביטאון של אגד. כולם שם עיתונאים.

קרין נהון
זה לא נהג שלפעמים הוא גם כותב?

יצחק פרי
אלו ביטאונים שהיו קיימים בזמנו. אבל עד לפני שלושה חודשים הייתי כותב התחבורה והתיירות של קול ישראל, במשך שנים רבות.

קצת היסטוריה. בעבר, עיתונאים לא התקבלו לאגודת העיתונאים אלא אם כן היו כותבים בעיתון מסוים. כל מי שכתב מחוץ לעיתונות לא נחשב באליטה של העיתונות ולא התקבל כחבר. הארגון היה גדול וכיום הוא קטן, כי מי שעובר ליד בית סוקולוב ובר-מוחא נותן לו תעודה, מקבל אותה.

האיגוד שלנו, בניגוד לאחרים, חבר בארגון הבינ"ל לעיתונות תקופתית (FIPP). אנחנו חברים במועצת העיתונות. אנחנו חברים גם בלשכת העצמאיים בישראל.

משה כהן
אז אתם בעצם מעין ארגון גג בעצם.

מיכאל בירנהק
באתר שלכם ראיתי קריטריונים. בלוגר שפונה אליך, עצמאי, שעושה עבודה עיתונאית, יכול להיות חבר?

יצחק פרי
כמובן. נקבל אותו בשמחה.
מיכאל בירנהק
אבל תקבלו את הבלוג שלו?

יצחק פרי
כדי להתקבל הוא צריך להביא לנו לפחות שלושה עותקים, בין אם דף אינטרנט ובין אם חוברת. יש לנו ועדה שעוקבת אחר כך.

מיכאל בירנהק
איך משתמשים בתעודה בפועל בארץ?

יצחק פרי
היא מקנה כניסה למוזיאונים.

אתן לך דוגמה לגישה. מחר יש אירוע בטחוני בנתב"ג. נכתב כי יש להתייצב עם תעודת לע"מ בתוקף. זה נחמד, אבל יש כתבי תיירות שאינם בעלי תעודת לע"מ מאשר כתבים שהם בעלי תעודת לע"מ.

מיכאל בירנהק
והם נתקלים בקושי להיכנס?

קרין נהון
למה לך לא עושים קושי? התעודה שלך לא בתוקף?

יצחק פרי
מכירים אותי.

קרין נהון

מה, זאת שיטת "מצליח" הישראלית?

שירה מרגלית

הוא לא דוגמה. הוא עבד שנים רבות בקול ישראל. אבל מי שעובד בביטאון אגד, צריך להיות מחר באירוע הזה? איזה סוג של אירוע צריך תעודת לע"מ?

יצחק פרי

יש אירוע של שר התחבורה, שיופיע שם, ויזמינו עיתונאים, ספק אם יתנו לו להיכנס. מה מיוחד בתעודת לע"מ? אותו עיגול קטן שאיזה גוף ביטחוני שמאשר אותך כגורם.

מיכאל בירנהק

ואתם פניתם לשב"כ וביקשתם שיבדקו את העיתונאים שלכם?

אורנה אדלברג-כשר

או לפנות לדוברת של משרד התחבורה, נניח.

יצחק פרי

משרד התחבורה נחמד, אבל הוא לא קובע מי ייכנס ומי לא. אם אני מגיע עם הזמנה ברורה אני צריך להביא תעודה. מי שקובע היא האבטחה.

ניצן חן

אם פעם בשנה יש אירוע עם שר התחבורה. האם לא יסדרו לאותו כתב מביטאון אגד אישור כניסה? התדירות של האירועים הללו מאוד נמוכה.

יצחק פרי

מי שם את עיגול הכסף?

ניצן חן

עם כל הכבוד, זאת סערה בכוס מים. אז למה סתם?

יצחק פרי

מסכים איתך, אך בהפוך על הפוך.

ניצן חן

כשיש כתב תחבורה שכותב בביטאון ורוצה להיכנס לאירוע ממלכתי, לא תהיה בעיה להכניס אותו.

יצחק פרי

עיתון דו-ירחון, הכתבים שלו לא יכולים להיכנס לאירוע בטחוני בו מופיע שר מסוים.

אורנה אדלברג-כשר

הם יוצאים מטעם גוף מסוים שהוא לא כלי תקשורת.

ניצן חן

הדובר מקבל את ההחלטה.

משה כהן

אבל אין לך מקור סמכות אחיד.

יצחק פרי

ואתה יכול להכניס את הכתבים לבית משפט לעיין בחומר?

משה כהן

זה משהו אחר, יש תקנות שעוסקות בכך [תקנות בתי המשפט (עיון בתיקים), שצוינו בראשית הפרוטוקול].

ניצן חן

בכמה אנשים מדובר בפועל? כמה עיתונאים בגוף שאתה היו"ר שלו נתקלים בקשיי גישה?

יצחק פרי

אני לא יודע להגיד לך.

ניצן חן

סדר גודל, עשרות או מאות?

יצחק פרי

אם מגיע שר לחניכת מיזם תחבורתי בדימונה, הכתבים המקומיים לא יכולים להגיע. מכל מקום, אני ממליץ לאשרר את ה"עיוגול כסף" הזה שיש על תעודת לע"מ גם על תעודות אחרות שהן בינ"ל ולאפשר לעיתונאים להגיע למקומות מאובטחים, ולא רק לע"מ.

מיכאל בירנהק

תודה רבה, יצחק.

[יצחק פרי יוצא, נכנס אלעד מן]

שלום אלעד מן, תודה שבאת. היועץ המשפטי של "הצלחה" ויו"ר "העין השביעית". קח בחשבון שדברים שנאמרים יפורסמו. האם אתה מסכים לכך?

אלעד מן

בסדר.

מיכאל בירנהק

אני אסכם את הנקודות שאני הבנתי ותגיד לי איפה אני טועה ואז נתקדם. [לפי הצעתך:] אמת המידה של סוג המדיום – לא רלוונטית; אותו דבר לגבי אמת מידה כמותית; כך גם אמת מידה צורנית. מה כן – אמת מידה איכותנית. איך אתה רואה זאת בעיני רוחך?

שנית, אתה אומר שראוי להעביר את הסמכות מלע"מ לארגון חיצוני. אז למה ארגוני העיתונאים לא מרימים את הכפפה? כך היה רצוי בעולם אידאלי. אבל מאחר שזה לא קורה ואין סיכוי שיקרה במציאות הנוכחות, השאלה מה עושים בעניין הזה?

אלעד מן

לא הרימו את הכפפה, למה אתה מתכוון?

מיכאל בירנהק

הכוונה היא שהארגונים לא הידברו בינם לבין עצמם ואמרו שלא צריך את לע"מ, אלא הם יקנו את התעודה.

משה כהן

הארגונים לא באו בדרישה שיכירו גם בהם לעניין גישה לארכיון ביהמ"ש.

מיכאל בירנהק

יש גם מבחן לפעולה עיתונאית והשאלה האם פקידים יהיו אחראים לכך; והמרשם השקוף. נתחיל מהמבחן האיכותני.

אלעד מן

כל הדברים שאמרת שלובים. מבחן איכותני והערכה חוץ ממשלתית ע"י גוף שהשיפוט המקצועי שלו הוא שיפוט שמקובל כאמת מידה – גם אם יש קריטריונים שאפשר להסתכל עליהם כסטנדרט – הוא לדעתי מוצלח יותר; ואפילו הרעיון הזה עלה בשיחות ביני לבין מנהל לע"מ [ניצן חן] ואפילו שוחחנו לא פעם על זהות הגוף החיצוני שיעריך. זה לא קרה כי אף אחד לא הפך את זה ליוזמה רשמית. אף אחד לא בא ללע"מ ולמועצת העיתונות - - -

מיכאל בירנהק

המועצה היא גוף שלא כל העיתונאים חברים בו. טוב שפקיד מצוין ובכיר לא פונה לגוף אחד מתוך אופציות קיימות, זה היה צריך לבוא מהם [מארגוני העיתונאים].

אלעד מן

הגוף [המועצה] הוא ייחודי במובן הזה שאין לו תחליף ברמת הוותק והסטנדרט, ועדיין גם ברמת הקונצנזוס החלקי שמייחסים לו כלי תקשורת גם שאינם חברים בו. אנו רואים בבתי הדין לאתיקה של מועצת העיתונות גם גופים שפרשו ממנו, כמו ידיעות אחרונות, ערוץ 10 שלא חבר, זכייניות כמו קשת ורשת. אי אפשר לומר שמועצת העיתונות היא ככל ארגון אחר.

אגב, לא צריך גוף אחד. אפשר לחתור להכרה בכמה גופים שאומרת שברגע שהם נותנים את תעודת היושר שלהם לאדם שמבחינתם הוא אדם שהם מקבלים אותו כחבר או מכירים בו כמי שעושה פעולה עיתונאית, כמו ארגון העיתונאים. גם אין כל כך הרבה גופים כאלה - - -

מיכאל בירנהק

יש כמה.

אלעד מן

אף אחד לא ניסה לבוא לארגונים הללו ואמר להם איך אפשר להכיר. הם ישבו במועצת העיתונות. לא צריך לעשות הודנות כדי לקיים תהליך. אפשר לדבר עם כל הארגונים.

מיכאל בירנהק

כולנו מסביב לחדר הזה יודעים שלע"מ נותנת תעודת לע"מ ולא תעודת עיתונאי, ולא נכון שהממשלה תחליט מיהו עיתונאי; אין רישוי של מקצוע העיתונאי בישראל וטוב שכך. זהו המצב המצוי והרצוי ויש על כך הסכמה רחבה. ולכן, בעולם אידאלי, להוציא הפוליטיקות הפנימיות, ארגוני העיתונאים היו מרימים את הכפפה ואומרים שהוציאו תעודה וככוח היו באים ומדברים עם הנהלת בתי המשפט בדרישה להכיר בתעודות שלהם.

אלעד מן

יש לי דוגמה קונקרטי. לע"מ לא אפשרה למערכת "העין השביעית" לקבל תעודות עיתונאי כי לא עמדו בקריטריון של 10,000 כניסות ליום.

ניצן חן

עדיין.

אלעד מן

נדמה לי שנוכל להסכים שהעין השביעית היא גוף שעושה עבודה עיתונאית ראויה.

שירה מרגלית

אבל לרוב העיתונאים במערכת יש תעודות עיתונאי?

אלעד מן

שלושת העיתונאים שנמצאים במערכת צריכים תעודה שתקנה להם גישה.

נוצר למשל צורך נקודתי לקבל היתר עיון כללי מהנהלת בתי המשפט. לוחות הזמנים לחידוש היתרי עיון כלליים הם עצמאיים. כשהם מבקשים תעודת לע"מ כתנאי סף לגישה [לקבלת ההיתר], ואין זכאות

לתעודה -- נפגעת זכות מהותית שהיא כלי עבודה. משכך, היה צורך למצוא פתרון נקודתי מול הנהלת בתי המשפט ולהגיש להם תצהיר - - -

משה כהן

כלומר, אפילו הנהלת בתי המשפט מצאה את הדרך להעניק לכם גישה.

אלעד מן

אבל זה לא צריך להיות ככה [זה חריג מיוחד]. התעודה היא תנאי בסיס לגישה. אם אין לא תהיה במעגל הזכאים - - -

משה כהן

אתה אומר לא להתאהב במבחנים הכמותיים, אלא להיצמד לקריטריונים איכותניים. אבל המחוקק לא הגדיר מיהו עיתונאי; ואין רישוי של המקצוע. אז איך נדע?

אלעד מן

לא צריך להגדיר יותר ממיהו עיתונאי אלא מהו מעשה עיתונאי. אני רוצה ליצור מסגרת של מבחנים. בתי המשפט לא רצו להיכנס לסוגיה הזאת. אני אומר לכם, בתור מי שהיה בין מנסחי את הצעת החוק של רוזנטל על חיסיון עיתונאי, הסוגיה של הגדרת מיהו עיתונאי תמיד מפילה את החוק. לכן, צריך ללכת להגדרות של סוג הפעולה ולא של זהות הפועל.

אנחנו יודעים שבטווח הגדול, לא בקצוות שבהם יש תחום אפור, ניתן לזהות מעשה עיתונאי כשאנו רואים אותו. יש גופים שזה עיסוקם והם מחוץ לממשלה, שאפשר להסתמך על הניסיון המצטבר שלהם וההבנה שלהם בתחום ולומר שמי שנתן למבקש אישור, מקובל עליו שתוקנה לו גישה.

מדובר כאן בגישה, לא בזכות, אתה מרחיב את המעגל כדי לפגוע כמה שפחות בשוויון.

מיכאל בירנהק

שוויון היא מילה גדולה. צריך לפרט באיזה הקשר. אתה רוצה שלע"מ תגדיר מהי פעולה עיתונאית או לא?

אלעד מן

היא צריכה לומר שהגוף החיצוני הזה מקובל עליה.

מיכאל בירנהק

נניח שאני פונה לאיגוד העיתונאים, לארגון לעיתונות תקופתית, ולמועצת העיתונות, וחושב שמגיעה לי תעודה כי הציוצים שלי בטוויטר הם עבודה עיתונאית למופת, אז?

אלעד מן

אז כמו בתהליכים אחרים ממשלתיים כל גוף יגיש את האופן שמקצועי שבו הוא חושב להעריך, יתנו לו משוב על התהליך - - -

זה קורה גם בדברים אחרים - - -

מיכאל בירנהק

כמו איפה למשל?

אלעד מן

בתעודות אלקטרוניות מאשרים כל אחד מהמנפיקים הללו לפי - - -

מיכאל בירנהק

אבל אז השיקולים הם טכנולוגיים שאפשר למדוד אותם. שיקול הדעת שלהם שונה מאשר מי שכותב את כתב העת המסוים הוא עיתונאי או לא. זה לא אותו סוג של שיקול דעת.

אלעד מן

אבל אלו השיקולים שלא תרצה להפקיד בידי הממשלה שיש בהם ניגוד עניינים אינהרנטי, כך לא תרצה שבועדת חריגים [של לע"מ] ישב מנכ"ל ראש הממשלה.

מיכאל בירנהק

אבל הוא כפוף לעקרונות המשפט המינהלי, אותו מנכ"ל.

אלעד מן

מהיכרותי עם המשפט המנהלי, יש הכרה גם בגופים דו-מהותיים. כך, אחד המשיבים בעתירה יכול להיות גוף פרטי שהוא ידו הארוכה של המינהל לצורך הפעולה הספציפית הזאת. לא עסקינן במשפט מנהלי קלאסי, כי יש מתחם שיקול הדעת וקשת של שיקולים.

ניצן חן

אבל מהם היתרונות? אם אתה מדובר על מועצת העיתונות, מקובל שיקבלו שיקולים לבר-ממשלתיים. ההגדרה המהותית של התעודה היא הבדיקה הביטחונית שכולה ממשלתית. למשרד רוה"מ יש עוגנים שהוא הבדיקה הביטחונית ואם ניתר אותה לא יהיה הבדל בין תעודת לע"מ לתעודות הארגונים.

אלעד מן

ההבדל המהותי הוא שהממשלה לא מקבלת את תעודת הארגונים. אם זהו השיקול שאתם שוקלים, שבגינו מבחינים בין שני סוגי התעודות - - -

שירה מרגלית

לא, זה לא השיקול המבחין.

אלעד מן

אבל גם את הבדיקה הביטחונית נותן מישהו חיצוני לע"מ - - -

מיכאל בירנהק

אתה מציע לעשות מיקור חוץ לשיקול הדעת הממשלתי. ברגע שאתה מייתר את שיקול הדעת הזה, יצרת הטיות חדשות. מועצת העיתונות יכולה להיות פרופסיה שמגדירה את גבול המקצוע, ולא תיתן לבלוגרים להכניס ולא תמליץ לקבל את התעודה.

אלעד מן

אז מה שאני מציע - - -

מיכאל בירנהק

מה, לעשות פורום שופינג?

אלעד מן

עדיין מועצת העיתונות היא הגוף היחיד שיכול להמליץ. היא מערבת את כל הנציגים - - -

מיכאל בירנהק

בוועדה של 2011 סירבה השופטת דליה דורנר [יו"ר מועצת העיתונות] לבוא בנימוק שזהו [לא] תפקידה של הממשלה.

אלעד מן

במועצת העיתונות יש עוד חברים מלבד השופטת דליה דורנר. בהינתן שתבוא יוזמה כזאת מול מועצת העיתונות, היא תישקל לדעתי בכובד ראש.

ניצן חן

ולמועצת העיתונות יש משאבים לקחת זאת על עצמה. הבנתי שאפילו למזכירה אין תקציב.

אלעד מן

התחקיר הביטחוני לא יכול להיעשות ע"י אף גורם שאינו ממשלתי. אבל לגבי הנתונים האחרים - - -

מקומון מסוים מגיש ללע"מ בקשה לתעודת עיתונאי, מה היא בודקת? התבחינים בכללים מאוד טכניים.

ניצן חן

לע"מ עוסקת בהרבה סוגיות קונסולריות סיוזיפיות שמצריכות משרה מלאה. האם מועצת העיתונות תיקח על עצמה הן את העיתונות הישראלית והן את הארצית; ומה לגבי העיתונות הזרה? וכל אלה עם אדם אחד שמקבל חצי משרה?

אלעד מן

אולי אפשר לחשוב על מימון ייעודי של הדבר הזה. אפשר ליצור מנגנון נוסף, חלופי. ישנם תאגידיים שהופרדו, כמו "כאן", שממומן ע"י הציבור והממשלה אבל לא שוקל שיקולים של ממשלה. אני מרגיש שכל הנושא הזה קצת התנפח בשיחה אבל נדמה לי שאני לא הראשון ששקל והעלה את הרעיון הזה.

משה כהן

איך אתה מתמודד עם העובדה שהגופים שהזכרת כאן כמו מועצת העיתונות מייצגים היום את המיעוט של האנשים שרואים עצמם כעיתונאים? אני מדבר גם על כאלה שלא מחזיקים בתעודת לע"מ כיום ואף בשום ארגון אחר. אתה תבוא לאפליקציה ואומר שמועצת העיתונות תבוא ותקבע, אז מדוע שיקשיב לכך?

אלעד מן

הממשלה יותר טובה? ברגע שהדני"א של אותו גוף מקובל, ולא מדובר בארגון עיתונאי אלא בגוף שונה. מה שמעניין הוא ההסכמה בתוך הסטנדרט ופחות החברות באותה גוף. לראיה – בתי המשפט לוקחים את הסטנדרט של מועצת העיתונות כשהם שופטים בתביעות דיבה ולא את זה של ארגון העיתונאים.

משה כהן

אני מאתגר אותך במובן זה שמועצת העיתונות לא מוכרת אלא גם הסטנדרטים של המועצה לא מוכרים בעולם דהיום.

אלעד מן

תיקח את כל תקנוני האתיקה. הם נובעים ודומים לתקנות מועצת העיתונות. אפילו התקנון שכתבו עכשיו לתאגיד השידור הציבורי דומה לתקנון של מועצת העיתונות.

משה כהן

אני מתנהל מול עיתונאים שלא שמעו על תקנון האתיקה שאתה מדבר עליו. יש המון עיתונאים שבכלל לא מכירים את התקנון.

מיכאל בירנהק

תקנון האתיקה של מועצת העיתונות, שאינו הנושא שלנו, משקף בעיות וסוגיות אתיות של עיתונות ותיקה, ולא של עיתונות חדשה. למשל, עיתונות חדשה מתלבטת האם לתקן טעות בדיועבד או לפרסם מחדש, בעוד שבעיתון היו מפרסמים מודעה כאשר נפלה טעות בכתבה. מועצת העיתונות היא גוף חשוב, שכבודו במקומו מונח. זה גוף של עיתונות ותיקה.

ניצן חן

וגם לא כל הוותיקה.

אלעד מן

אז אני אומר לכם שבתור מי שיושב ברשות המבצעת והמחוקקת [במועצה] ולפעמים מגיש תלונות לרשות השופטת [במועצה] -- שזה לא מדויק. דווקא רואים את האדפטציות לעיתונות חדשה ומקוונת בהתפתחות האבולוציונית בתקנון של "כאן". מי שיושב בוועדה שניסחה את התקנון של "כאן" אלו הם אותם האנשים שיושבים במועצת העיתונות.

קרין נהון

[ההצעה ל]מרשם השקוף, מעניין אותי מאוד. תפרט עליו?

אלעד מן

כל ההתעסקות שלנו במרשם התחילה דרך בקשת חופש מידע שהוגשה ב-2013, לפיה סברנו --- דרך אגב, הלשכה פעם כן פרסמה בעבר את מרשם התעודות כולל שמות של מחזיקים.

משה כהן

אין רשימה פומבית של מחזיקי תעודות?

קרין נהון

צריך שתהיה.

ניצן חן

מינואר 2018, תנאי לקבלת תעודה הוא הסכמה לפרסום הפרטים [בטופס מקוון]. למעט שניים-שלושה מקרים – רובם הסכימו. הסיבות לסירוב הן שהמבקש רוצה לשמור על דיסקרטיות, צנעת הפרט, שמשלח ידו לא יתפרסם ברבים. אלו הן סיבות ספציפיות, והן מעטות.

אלעד מן

ואצל העיתונאים הזרים יש עניין של חשיפה, שהוא מוצדק.

אם כבר מדברים על זה, צריך לומר שהמערכת של לע"מ לא מצליחה להפריד בין מרשם הבקשות למרשם האישורים, שנמצאים ברשימה אחת; ולכן אי אפשר לפרסם בפועל את הרשימה.

ניצן חן

אני אומר לפרוטוקול שעד סוף השנה [2018] נפרסם את הרשימה. אנחנו לא מושלמים. לוקח קצת זמן לטכנולוגיה. גם הפרוטוקולים של הוועדה הנוכחית יפורסמו באתר לע"מ.

מיכאל בירנהק

[ההצעה לבטל את התנאי של] "עיקר עיסוקו" – למה לא רלוונטי?

אלעד מן

המבחן צורני לחלוטין ואין בו צורך. למשל, יובל יועז בעיתון הארץ לא קיבל תעודה.

ניצן חן

הוא מקבל. הוא אתגר את המערכת. יש מתי מעט של אנשים שאתגרו אותנו, שלא נכנסו. במקרים חריגים אכן עורכי דין שהם גם עיתונאים נכנסו פנימה.

אלעד מן

זה האבסורד במבחן הזה. כי יכול להיות שמי שעושה מעשה עיתונאי ראוי ושהמאמרים שלו מונומנטליים אבל מתפרסמים אחת לחודש ועיקר עיסוקו לא בעיתונות -- כמו נחום ברנע שפורש עכשיו -- לא יקבל תעודת לע"מ.

דוגמה אחרת. אני כותב פעם בחודש פרשנות ב"עין השביעית", כדי להגיע למסיבת עיתונאים עם שרת המשפטים, או כדי להיכנס לבית המשפט כדי לסקר את משפט אולמרט, אני צריך תעודת לע"מ.

ניצן חן

אתה עורך דין ליטיגטור או עיתונאי?

אלעד מן

אבל למה המבחן רלוונטי? משנה האיכות והתוצר העיתונאי.

שירה מרגלית

התדירות גם משנה. אם אדם כותב דבר מונומנטלי שש פעמים בשנה, זה לא הופך אותו לעיתונאי.

אלעד מן

את באתר "סלונה", מגישה פעם בשבוע תכנית ונותנת פעם בחודש פרשנות עיתונאית, את לא צריכה תעודה?

ניצן חן

כל מקרה לגופו.

אלעד מן

אבל כל מקרה לגופו הוא לא המקרה שבו קובעים כללים ומבחנים.

מיכאל בירנהק

החשש הוא ניצול לרעה של גישה לדברים אחרים וכאשר אדם חובש כמה קובעים זה יכול להתערבב אצלו.

משה כהן

בפניות אליי, ככל שיש פונה כזה -- גם עו"ד פעיל וגם כותב מאמרים למשל -- אני מבקש למצוין במפורש אם הפניה אליי היא בעלת תוכן משפטי או שזו פנייה עיתונאית.

כרמית ויץ-ספיר

נכנסתם לאזור מדאיג ומעציב שבו כמה אנשים לא מתפרנסים ממקצוע העיתונות.

מיכאל בירנהק

נניח שאני יחצ"ן. אני מייצג לקוחות ואת האינטרסים שלהם. בנוסף, אני כותב טור שיש בו תוכן עיתונאי. אני רוצה תעודת לע"מ. מה דעתך?

משה כהן

אני נתקל בדוגמאות קונקרטיות, בעיקר במגזרים. שם, אתה מגלה אנשים שגם עיתונאים, גם עובדים בעירייה וגם מחזיקים משרד יחסי ציבור.

אלעד מן

אתה טועה, כי כללי האתיקה של לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר) אוסרים על כך. עזוב את "עיקר עיסוקו" ותכניס כלל של ניגוד עניינים.

מיכאל בירנהק

שיצהיר שאין לו ניגוד עניינים?

אלעד מן

כן. זה קשור גם לאיכות העבודה העיתונאית שלו.

ניצן חן

תהיה ישר. אותו עורך דין שאתגר אותנו רצה את התעודה כדי לסגור עניין שהיה לו עם עורך דין אחר.

כרמית ויץ-ספיר

כאילו שעיתונאים לא סוגרים חשבון.

מיכאל בירנהק

ומה עם אצהיר הצהרת שקר? האם אורנה תגיש תלונה למשטרה?

אלעד מן

אבל אותו דבר לגבי רישיון נשק.

מיכאל בירנהק

אבל בחוק כלי הירייה שיקול הדעת של הרשות הוא טכני ומובנה יחסית, ופחות רחב. מה נחשב לדעתך ניגוד עניינים?

אלעד מן

כותבי נאומים. לוביסטים. יח"צ.

מיכאל בירנהק

ומה לגבי לוביסט שרוצה לקדם אגינדה חברתית. זה לוביזם מסוג אחר.

אלעד מן

ראשית, בתחילת הדרך מטעמי שקיפות כנדרש בחוק הלוביסטים, אנחנו [עמותת "הצלחה"] נרשמנו כלוביסטים. ככאלה, אסור היה לנו לדבר עם מרכז המחקר והמידע של הכנסת. הם מתקשרים אליי כדי לקבל אינפורמציה ואני אומר להם שאני לא יכול לדבר איתם.

עכשיו כשאני רשום בכנסת כנציג של ארגון מותר לי לדבר עם כולם - - -

מיכאל בירנהק

אז אתה אומר שאין בעיה - - -

אלעד מן

אני אומר ההיפך. גם לוביזם חברתי [החברה האזרחית] הם קבוצת אינטרס.

מיכאל בירנהק

אז אתה אומר שהם לא יכולים להיות עיתונאים.

אלעד מן

השאלה מהי הסוגיה המקודמת. אם מדברים על תקציב המל"ג, ומגיע נציג המל"ג, ברור שהוא באינטרס ממוקד. אבל אם מדברים על מדיניות הפרטיות ונשלח נציג אקדמיה, יכול להיות שהסיטואציה שונה.

מיכאל בירנהק

נניח שאני נמצא בפוזיציה שבה אני מקדם אגינדה ציבורית, כותב פעם ב-, ומבקש תעודת עיתונאי. האם במצב כזה [לשיטתך] אני נמצא בניגוד עניינים?

אלעד מן

תלוי במה שאתה עוסק. אם אתה כותב על גידולים חקלאיים או מבקר מסעדות הרי שאין ניגוד עניינים.

מיכאל בירנהק

דווקא לשיטתך, יובל יועז לא זכאי לתעודה כי הוא כותב על הדברים שבהם הוא עוסק גם כעורך דין חברתי.

אלעד מן

הסוד הוא בגילוי הנאות. אני חייב גילוי נאות -- ליובל ולי יש תיקים משותפים. מכל מקום, הפתרון הוא לא תמיד בצד של תעודת לע"מ.

מיכאל בירנהק

אלדד יניב הוא אקטיביסט ועושה כל מיני דברים. [נניח ש]הוא יבקש תעודת לע"מ. בהנחה שהעבודה העיתונאית שהוא עושה היא משמעותית – אך הוא מדבר גם על דברים שעליהם הוא מפגין במוצאי שבת – האם הוא זכאי לתעודה? [נניח ש]הוא לא חבר במועצת העיתונות ולא רואה עצמו ככפוף אליה.

אלעד מן

התשובה מורכבת. באינטואיציה שלי, לא צריך לפתור את הדבר הזה דרך תעודת לע"מ אלא דרך הדין האתי והסטנדרטים העיתונאיים. אם מועצת העיתונות מעניינת אותך אפשר לחשוב על סעיף של היעדר הרשאות בדין האתי.

ניצן חן

ומה לגבי הצל? הייתה לו תכנית ברדיו "גלי ישראל".

אלעד מן

אם כן, הוא יקבל.

ניצן חן

ומי שהוא בארגון "עלה ירוק" וכותב על קנאביס רפואי? צריך תעודה?

אלעד מן

אני שואל אותך. תעודת לע"מ היא נקודת מוצא ולא הסוף של התהליך, אז מה אכפת לך שתהיה לו תעודת לע"מ?

ניצן חן

אבל זה מדרון חלקלק.

משה כהן

אאתגר אותך. אני מר כהן מירושלים. אני רוצה להיכנס למשחק כדורגל, לשבת ביציע העיתונאים ולציץ בלייב מהמשחק. מבחינתי, זה כדי לעשות עבודה עיתונאית עם ערך ציבורי. לשיטתך, לפי המבחן האיכותני, אעבור את הרף של לע"מ?

מיכאל בירנהק

אנחנו מקשים עליך כי אנו רוצים לחדד.

אלעד מן

כשהשאלה היא זכות גישה, שלא קובעת זכות מהותית, המחשבה שלי היא שצריך כמה שיותר להקל.

מיכאל בירנהק

זמננו תם, לאחר ארבעים דקות.

המפגש הבא ב-11 ביוני בין השעות 18:00 ל-20:00. לא יהיה מנוס לקיים חלק מהשיבות בפורום מצומצם.

קבענו. נשאף להזמין לשם את מי שפנו ולא הספקנו לשמוע היום; ונדון בינינו גם.

אלעד, תודה רבה.

משה כהן

אני מבקש להעיר: התכתבנו על זה. מה שרציתי להציע, משיקולים פרקטיים -- אולי כדאי שיהיה לנו אומדן על הכמות המשוערת של האנשים שלע"מ דוחה מידי שנה, כדי שנבין את המימדים האמיתיים של העניין שבו אנו עוסקים.

קרין נהון

לא ראינו שענית לנו, ניצן, יש תשובה?

ניצן חן

מדובר ב-120-130 אנשים בשנה כולל מי שלא מילא פרטים כמו שצריך, פרטים חסרים, גופים שנדחים. אלו הם 4% מסך כל הבקשות.

מיכאל בירנהק

אבל הנתון קצת מטעה. יכולים להיות אנשים שלא פונים כי ממילא יודעים שייענו בשלילה.

ניצן חן

הרוב אלה ותיקי רשות השידור שאומרים שהיו שלושים שנה עיתונאים ובכל זאת לא מקבלים.

משה כהן

בלי קשר לתהליך. אני רוצה שיישב לנו בראש הרעיון הזה שהפתרון לכל המורכבות הזאת יהיה גוף שהוא ליד לעי"מ ועוזר לה לקבל את ההחלטה במקרים שנופלים בין הכיסאות.

מיכאל בירנהק

אני חושב שהתגובות שקיבלנו הן טובות כי על השולחן יש לנו כמה מדדים אפשריים: כמותיים, איכותניים. חלק מהם לא טובים, אבל זה טוב לסינון. המדד של הפולו-אפ הוא מעניין. הוא גוגלי בעיני. השאלה כאן היא איך האלגוריתם של גוגל עובד ולפי מסי הקישורים לאתר וסוג הקישורים. אז אם הטיימס מופנה לאתר שלי זה שווה הרבה אבל אם בלוג לא ידוע מפנה לאתר אז זה לא שווה. והשאלה איך לבדוק את זה. במקרה כזה, הנטל הוא על המבקש להראות ללע"מ שעשו פולו-אפ ולא נתנו לו קרדיט.

כרמית ויץ-ספיר

המבקש הוא פעמים רבות נפגע גניבות סטנדרטי כי לא נוהגים לתת קרדיטים.

קרין נהון

אפשר לחשוב על מדדים שונים, אבל זה אחד מהם.

שירה מרגלית

מדד התדירות בעיני יהיה פקטור מרכזי. אי אפשר שמישהו מביטאון אגד – הוא לא עיתונאי. גם הבחור מקריית אונו, יש לו אתר על הכיפאק, אבל אין סיבה שתהיה לו גישה.

קרין נהון

ואשתון לא צריך לקבל גישה?

כרמית ויץ-ספיר

אישתון נורא מקפיד להיות אנונימי. זה חלק בלתי נפרד מהווייה התקשורתית שלו ומעבודתו. נגיד שהוא מבקש תעודת עיתונאי, איך בדיוק הוא עושה את זה?

שירה מרגלית

צריך להגדיר את הנושאים. ב"עדיקה" כותבים על אופנה, אז האם הם עיתונאים? העניין הדיגיטלי ראוי למחשבה ולהסתכלות מחודשת.

אריאל איתן

אחת הסיבות שהקמנו את הוועדה זה לבחון פלטפורמות דיגיטליות חדשות ולא בחנו זאת. ראוי שנזמן איש מקצוע - - -

מיכאל בירנהק

ניב ליליאן ביקש לבוא.

אריאל איתן

המטרה שייתן לכם סקירה על לייקים ויוניקים.

כרמית ויץ-ספיר

אתה מרגיש שהנושא של הדיגיטל הוזנח?

אריאל איתן

כן, בוודאי.

קרין נהון

נכון שמי שהיה היום פחות דיבר על הנושאים הללו.

מיכאל בירנהק

אשלח את ההתייחסויות של הדוברים. נחפש את תקנות הארכיון המעודכנות. לגבי יוצרים דוקומנטריים, הם לא היו באגינדה שלנו.

ניצן חן
היו"ר יחליט.

מיכאל בירנהק
דנו ביוצרים ולא הבנו שיש להם בעיה מיוחדת.

חברות וחברים, תודה רבה.